

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่

นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง

A Model of School Administrations for Excellence in Schools Under the Education Sandbox Rayong Province

ช่อชะบา ชื่นบาน,ธีรังกูร วรบำรุงกุล,
สวัสต์ชัย ศรีพนมธนากร และ เรืองวิทย์ นิลโคตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

**Chochaba Chuenban, Theerangkoon Warabamrungskul,
Sawatchai Sripanomtanakorn and Reongwit Nilkote**
Rambhaibarni Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author's, Email:chochaba9@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง 2) ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง และ 3) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีการผสมผสาน วิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดระยอง จำนวน 172 คน แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติคือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล 21 คน เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก สันทนากลุ่ม และการประชุมเชิงนโยบาย เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา และตรวจด้วยเทคนิคสามเส้า ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง สามารถนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง องค์ประกอบ 9 2) ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ในภาพรวมองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน โมเดลมีความสอดคล้องกัน และ 3) ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า 1) กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย คือ ควรให้มีการกำหนด

* วันที่รับบทความ : 22 สิงหาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 29 สิงหาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 30 สิงหาคม 2567

Received: August 22, 2024; Revised: August 29, 2024; Accepted: August 30, 2024

นโยบายที่มีเสถียรภาพ 2) กลุ่มผู้ที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ คือ ควรให้มีการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรและ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ; การบริหารสู่ความเป็นเลิศ; พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

Absrtact

This research article aims to: 1. Develop a management model for excellence in educational institutions within the educational innovation area of Rayong Province, 2. Evaluate the management model for excellence in educational institutions within the educational innovation area of Rayong Province, and 3. Propose policy recommendations for managing excellence in educational institutions within the educational innovation area of Rayong Province. This research is a Research and Development (R&D) study using a mixed-methods approach. Quantitative Research: The sample group consists of 172 educational administrators in Rayong Province. The questionnaire used has a reliability value of 0.98. The statistical methods used are mean and standard deviation. Qualitative Research: Information was gathered from 21 key informants through in-depth interviews, focus group discussions, and policy workshops using purposive sampling. The tools used include interviews, content analysis, and triangulation techniques. Research Findings: 1. The study successfully presents a management model for excellence in educational institutions within the educational innovation area of Rayong Province, comprising 9 components. 2. The evaluation of the management model for excellence in these institutions found that the measurement model of the 9 components was consistent overall. Policy recommendations for managing excellence in these educational institutions include: For policymakers and policy drivers, it is suggested that stable policies should be established. For those implementing policies, it is recommended to promote the development of curricula and the design of learning management focused on analytical thinking skills.

Keywords: Model Development; Administrations for Excellence; Education Sandbox

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562: 3-6) กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมทางการศึกษา ประกอบกับมาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด

ระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานส่งเสริมให้สามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2562: 45)

จังหวัดระยองมีความสำคัญในฐานะที่เป็นจังหวัดหนึ่งในระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกมีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน จึงเป็นที่มาของการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรม เริ่มจากความต้องการของคนในพื้นที่จังหวัดระยองที่ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง เพื่อกำหนดเป้าหมายและวิธีการจัดการศึกษา สร้างเด็กระยองให้เป็นผู้นำสังคมยุคดิจิทัลและสร้างเมืองระยองน่าอยู่และการจัดการศึกษาในจังหวัดระยองต้องเป็นการจัดการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยที่ตอบโจทย์ระยอง เท่าเทียม ทัวถึง เท่าทัน สมดุล ร่วมสร้างระยองให้เป็นเมืองน่าอยู่และเป็นต้นแบบในการผลิต พัฒนากำลังคนสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง มีเป้าหมาย เพื่อสร้างเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มให้เป็นพลเมือง 4.0 กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย (1) สร้างการมีส่วนร่วมและกลไกการขับเคลื่อนภาคประชาชนตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง (2) สร้างระบบการบริหารวิชาการ นวัตกรรม ตำรา สื่อการเรียนรู้ (3) กลไกระบบพัฒนา ติดตามและช่วยครู (4) การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ (5) การเก็บรวบรวมสังเคราะห์ องค์ความรู้ ระบบ กลไกการขับเคลื่อนและการบริหารยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนโดยประสานความร่วมมือของหน่วยงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง พ.ศ. 2565-2570 อีกทั้งยุทธศาสตร์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) สร้างกลไกขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยองสู่การปฏิบัติ (2) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง (3) สร้างแพลตฟอร์มทางการศึกษา (Education Platform) (4) ปรับกระบวนการทัศน์ทางการศึกษาของคนจังหวัดระยอง (5) สร้างสถานศึกษาห้องเรียนบุคคลต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมจัดการศึกษาจังหวัดระยอง (6) พัฒนาหลักสูตรระยอง (Rayong-MARCO) แหล่งเรียนรู้และศูนย์สร้างสรรค์ปัญญา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาศักยภาพคนระยองและการปฏิรูประดับพื้นที่เป็นคำตอบที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย เพราะเป็นการเสริมจุดแข็งและลดข้อจำกัด (องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง, 2563)

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีความสำคัญและมีบทบาทเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะความเป็นเลิศหรือสิ่งที่เหนือกว่าหรือดีกว่าปกติธรรมดา (Baumgart, 1987) เป็นการสร้างศักยภาพในการแข่งขันและทันต่อการเปลี่ยนแปลง จากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก สามารถเป็นแบบอย่าง มีการแลกเปลี่ยนและวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศให้กับองค์กรอื่น ๆ เปลี่ยนกรอบแนวคิดเดิมไปสู่กรอบแนวคิดใหม่ เพื่อก่อให้เกิดการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของการบริหาร

จัดการที่เป็นระบบและการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ สอดแทรกหลักการบริหารจัดการและค่านิยมที่สร้างความยั่งยืน นับว่าเป็นความท้าทายต่อการบริหารจัดการการศึกษาที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน โดยจังหวัดระยองเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการนั้น เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ โดยมีระบบและกลไกการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง ด้วยความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนตามบริบทพื้นที่และความต้องการของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพและพัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาจังหวัดระยองสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อค้นพบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง อันจะเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ นำพาองค์กรสู่ความเป็นเลิศและขยายผลนวัตกรรมการศึกษา ทั้งเชิงนโยบายและการบริหารในสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานที่เป็นคุณภาพในระดับชาติและพื้นที่อื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) มีขั้นตอนในการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง และขั้นตอนที่ 3 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ในการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องการบริหารสู่ความเป็นเลิศโดยการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. ประเด็นที่ศึกษา ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 7 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านคูซอด จังหวัดศรีสะเกษได้รับรางวัลจากโครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ระดับเหรียญทอง 2) โรงเรียนของกาเรีย จังหวัดกาญจนบุรีได้รับรางวัลผลงานที่มีคุณภาพดีเยี่ยม ด้านการมีงานทำ มีอาชีพขนาดกลางมีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การน้อมนำพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติประจำปี 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) โรงเรียนวัดซากลูกหญ้า เป็นสถานศึกษาพระราชทาน ของกระทรวงศึกษาธิการ 4) โรงเรียนวัดถนนกะเพรา เป็นสถานศึกษาพระราชทาน ของกระทรวงศึกษาธิการ 5) โรงเรียนอนุบาลรักภาษา เป็นสถานศึกษาพระราชทาน ของกระทรวงศึกษาธิการ 6) โรงเรียนแก่งวิทยสถาวร เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับ OBECQA ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ 7) โรงเรียนมัธยมตากสิน เป็นสถานศึกษาที่มีระบบการบริหารจัดการที่เป็นเลิศ ของกรมการปกครองท้องถิ่น

2. ประเด็นที่ศึกษา ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของแต่ละสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)
รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยอย เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง และสังกัดสำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนจังหวัดระยอง (ในระบบ) ปีการศึกษา 2566 จำนวน 283 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง, 2566 : 19)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 172 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังนี้ ผู้วิจัยสุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จากการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 172 คน และคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนประชากรของแต่ละสถานศึกษาในแต่ละสังกัด จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 283 แห่ง และใช้วิธีการจับฉลากเพื่อให้ได้รายชื่อของสถานศึกษา โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแทน ของสถานศึกษาที่ได้รับการสุ่มเลือกในแต่ละสังกัด

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษาหรือคณาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชนหรือผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่เป็นพื้นที่นวัตกรรม ไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือสถานศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยใช้การประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) จำนวน 21 คน และผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) ด้านการวางแผน กลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

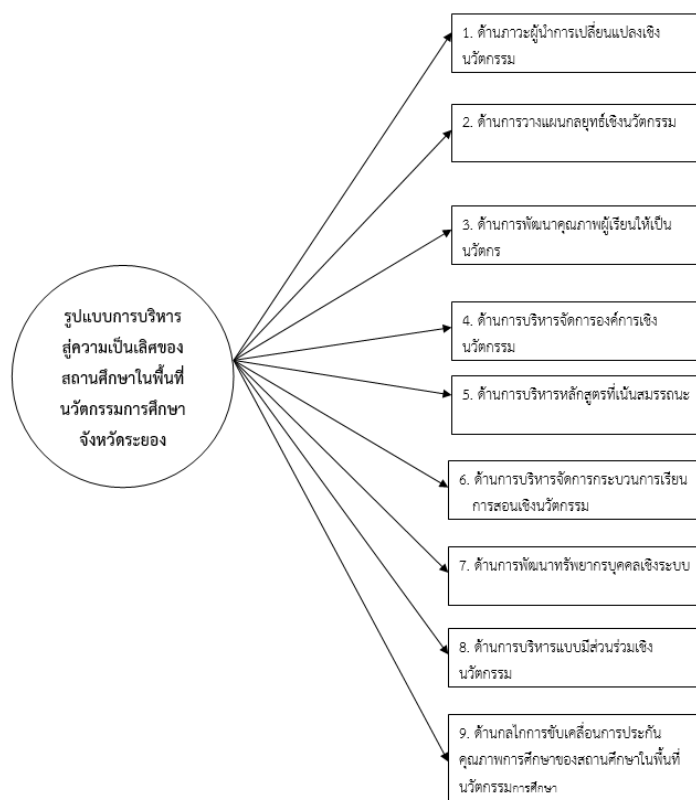
2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) โดยเลือกแบบเจาะจง เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10-11 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 21 คน ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย (Planner) จำนวน 11 คน ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารการศึกษา ระดับสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน (2) ศึกษาธิการจังหวัดระยองหรือผู้แทน จำนวน 1 คน (3) ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้แทน จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) (4) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน (5) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 1 คน (6) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 2 คน (7) ท้องถิ่นจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน

2.2 กลุ่มผู้ใช้นโยบายสู่การปฏิบัติ (User) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 1 คน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 1 คน (3) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) จำนวน 1 คน (4) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน (5) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนจังหวัดระยอง (ในระบบ) จำนวน 2 คน (6) ศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 2 คน และ (7) ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 1 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) และการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สัมภาษณ์ผู้บริหารและครู ผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา สามารถนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง องค์ประกอบ 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของ

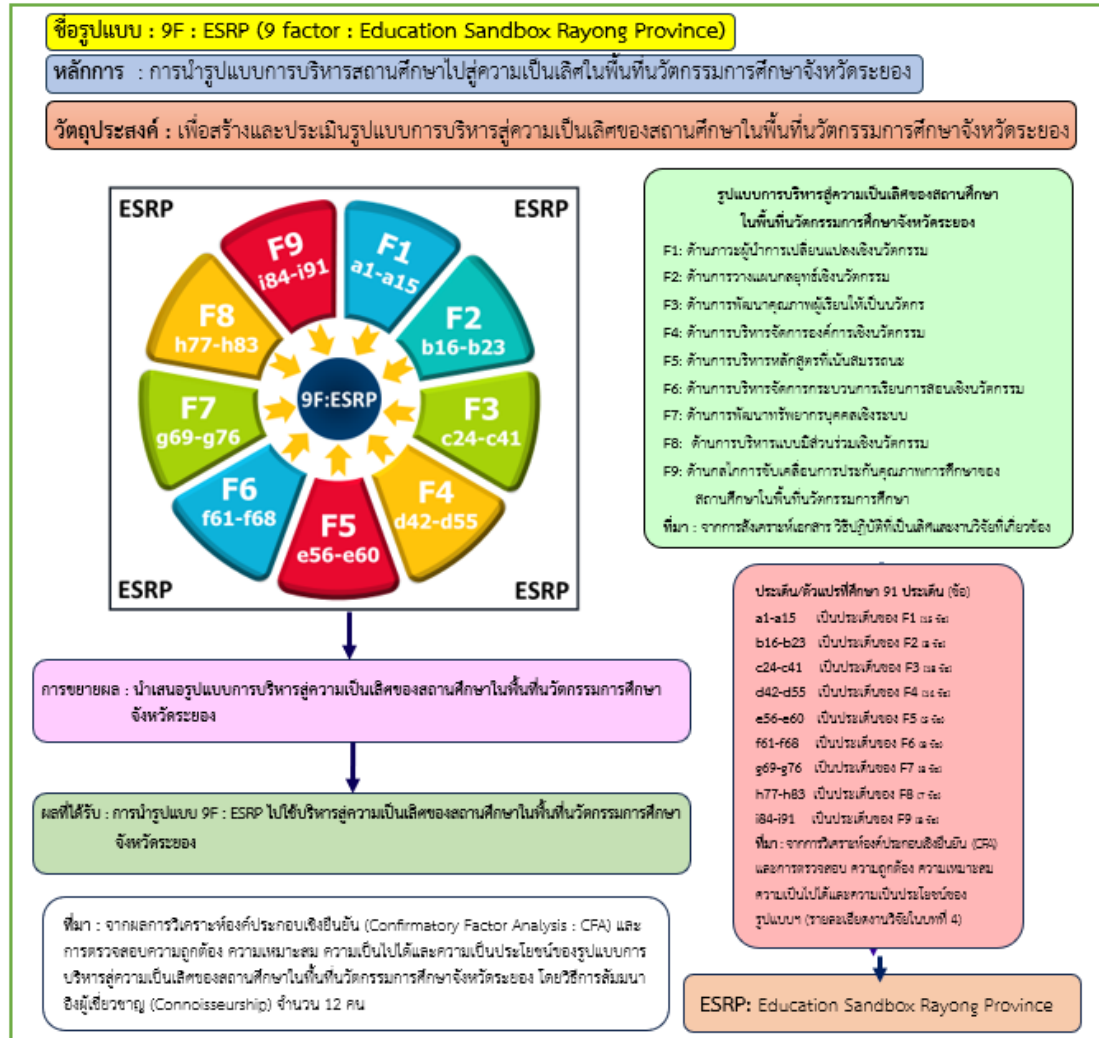
สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Analysis) และการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) สัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ในภาพรวมองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน จากค่าสัมประสิทธิ์คะแนนมาตรฐานของน้ำหนัก โดยเรียงลำดับค่าน้ำหนักจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิง นวัตกรรม เท่ากับ 0.963 2) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ เท่ากับ 0.948 3) ด้านการบริหารแบบ มีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.947 4) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เท่ากับ 0.928 5) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.919 6) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.872 7) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ เท่ากับ 0.863 8) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม เท่ากับ 0.855 และ 9) ด้านภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม เท่ากับ 0.838 ตามลำดับ ได้สถิติทดสอบ ดังนี้ $\chi^2 = 3.340$, $df = 12$, $relative \chi^2 = .278$, $p = .993$, $RMSEA = .000$, $RMR = .002$, $GFI = .996$, $AGFI = .984$ โดยดัชนีความสอดคล้อง เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ $relative \chi^2$ มีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนี $RMSEA$ และ RMR มีค่าน้อยกว่า .05 และดัชนี GFI , $AGFI$, NFI และ TLI มีค่ามากกว่า .95 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรในภาพรวมทั้ง 9 ด้านสามารถ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้จริง

2.2 การตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็น ประโยชน์ของ รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยวิธีการ สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการ ศึกษาจังหวัดระยอง สอดคล้องกันในทุกด้านว่ามีความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100

2.3 ผลการพัฒนารูปแบบ มีดังนี้

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยอง

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบ พบว่า สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง มีการจัดการศึกษาที่ตอบสนองบริบทเชิงพื้นที่ มีปัจจัยส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพได้ แต่ผู้บริหารสถานศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตาม บทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของคุณภาพการศึกษาที่กำหนด โดยเฉพาะการนำองค์ประกอบในด้านต่างๆหรือรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลถึงความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์และมีประสิทธิภาพจนเกิดคุณภาพไปสู่ความเป็นเลิศได้

เงื่อนไขของการใช้ รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยองที่ได้นี้ เป็นเพียงแบบจำลองซึ่งต้องนำไป จัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ลงสู่การปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองต่อไป

การรับรองโดยการตรวจสอบ ด้วยการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA) จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองในปี การศึกษา 2566 จำนวน 172 คน และได้ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดย วิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 12 คน แต่ในลักษณะการประเมินรูปแบบนั้นยัง ไม่ได้นำไปปฏิบัติจริง เป็นเพียงการประเมินพื้นฐานเบื้องต้นเพื่อเตรียม ความพร้อมที่จะนำไปใช้บริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองได้จริง

วัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง แบ่งเป็น 1) กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย (Planner) คือ ควรให้มีการกำหนดนโยบายที่มีเสถียรภาพ เพื่อก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต ควรสร้างโอกาสในการพัฒนา ร่วมกันกับเครือข่ายทางการศึกษา ในการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร เพื่อกำหนดคุณภาพผู้เรียน สร้างระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมายปลายทางที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีความชัดเจนและควร ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) กลุ่มที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ (User) คือ ควรให้มีการส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ควรมี ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน มุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหา ภายใต้ การเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณธรรมจริยธรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควรพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยเน้น กระบวนการคิดขั้นสูงเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิง นวัตกรรม 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม 4) ด้าน การบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมี

ส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งในแต่ละด้านมีคุณลักษณะ กิจกรรมและวิธีการ
จัดการเรียนรู้เพื่อการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบ ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการบริหารสู่ความ
เป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองเป็นผลมาจากการดำเนินการตามขั้นตอน
และเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของพุทธิภา เหล็กคงสันเทียะ (2562) พบว่า องค์ประกอบการบริหารสู่
ความเป็นเลิศของสถานศึกษา มี 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณภาพนักเรียน (2) ด้านคุณภาพครู (3) ด้านคุณภาพ
การจัดการศึกษา (4) ด้านการบริหารหลักสูตร (5) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ระดับการบริหารสู่ความเป็น
เลิศของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ด้านคุณภาพ
นักเรียน (2) ด้านคุณภาพครู (3) ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา (4) ด้านการบริหารหลักสูตร (5) ด้านการ
บริหารแบบมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ ณัฐนนท์ วิทยาประโคน (2563) การบริหารมีองค์ประกอบ 5 ด้าน
ดังนี้ (1) ด้านภาวะผู้นำ (2) ด้านการจัดการทรัพยากร (3) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (4) ด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศ นวัตกรรม และ (5) ด้านการบริหารวิชาการ

วัตถุประสงค์ที่ 2 การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรม
การศึกษาจังหวัดระยอง องค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เชิง
นวัตกรรม 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็น
นวัตกรรม 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ
6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ
8) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรมและ 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา
ของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ทั้งหมด 91 ตัวแปร พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
และมีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และ เป็นประโยชน์ในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัย
บัณฑิต ประสิทธิ์นอก (2562) พบว่า รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ
ชยากร สาริรัตน์ (2562) พบว่า องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ จำนวน 7 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะ
ผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง 3) วัฒนธรรมองค์กร 4) การบริหาร
อย่างมีคุณภาพ 5) มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 7) การจัดโครงสร้างองค์กร
จำนวน 72 ตัวแปร มีความถูกต้อง เหมาะสมเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

วัตถุประสงค์ที่ 3 ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า สามารถ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม 3.1 กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย
(Planner) ประกอบด้วย 1) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ควรกำหนดกลยุทธ์ เพื่อเป็นการวางแผนนำ
องค์กรไปสู่ภาพลักษณ์ใหม่ ก้าวสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องการในอนาคต มีกลไกการขับเคลื่อนที่ชัดเจน ส่งผลต่อผู้เรียน
ให้เป็นผู้เรียนที่สามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง 2) นโยบายการ
บริหารสู่ความเป็นเลิศ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความกล้าที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการศึกษาในพื้นที่ มี
ความคิดก้าวหน้าตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก 3) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ควรส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ
และกรอบหลักสูตรจังหวัดระยอง (Rayong MARCO) สู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 4) นโยบายการ
บริหารสู่ความเป็นเลิศ ควรมุ่งเน้นกำหนดคุณภาพผู้เรียน เป้าหมายสมรรถนะที่สำคัญและชัดเจนในแต่ละช่วง
วัยของผู้เรียน 5) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ควรมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาให้การสนับสนุนองค์ความรู้และ
กระบวนการ ร่วมนำเสนอและแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม 6) นโยบายการบริหารสู่ความเป็น
เลิศควรเน้นการพัฒนาครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นโค้ชสู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ระหว่างหน่วยงานและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 7) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศ
ของสถานศึกษาควรมีกลไกสนับสนุนการสร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเป้าหมายปลายทางที่
สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีความชัดเจน 8) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศควรสร้างโอกาสในการพัฒนา
ร่วมกันกับเครือข่ายทางการศึกษา มีความคิดก้าวหน้าตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงของโลก แสวงหาความ
ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และท้องถิ่น 9) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ
สถานศึกษาควรจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอต่อความต้องการจำเป็น มีการจัดเก็บระบบสารสนเทศที่เป็นระบบ
พร้อมใช้งาน 10) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ควรศึกษาวิเคราะห์ทรัพยากรบุคคลเชิง
ระบบในลักษณะการวิจัยเพื่อพัฒนา 11) นโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาควรส่งเสริม
ดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ
กมลพร กัลยาณมิตร (2565) พบว่า ควรมีการประเมินผลการดำเนินการในวิถีสถานใหม่ของสถานศึกษา
เพื่อการติดตามและตรวจสอบผลการปฏิบัติ และกำหนดแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อทบทวนการ
กำหนดนโยบายและการจัดทำแผนปฏิบัติงานให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในวิถีสถานใหม่ สอดคล้องกับ
อัญฉรา นิยมภา (2564) พบว่า เงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาวิถีสถานใหม่ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ
การเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา โฉมหน้าและสร้างแรงบันดาลใจให้ครู ปรับเปลี่ยนการปฏิบัติการและการ
จัดการเรียนรู้ สร้างทัศนคติร่วมในการทำงานวิถีสถานใหม่ ปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการ
บริหาร ปรับเปลี่ยนข้อบังคับให้เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาวิถีสถานใหม่ เพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
3.2 กลุ่มผู้ที่นำนโยบายสู่การปฏิบัติ (User) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีพฤติกรรมที่สามารถ

จูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน ปรับกระบวนการทางความคิด พัฒนางาน พัฒนาตนเพื่อมุ่งหวังสู่การพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความกล้าหาญในการตัดสินใจ สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อบริบทของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์ไปสู่การขับเคลื่อนอย่าง มีคุณภาพด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการองค์กรทั้งระบบให้มีลักษณะการมีส่วนร่วม ในลักษณะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในองค์กร ร่วมแรง ร่วมใจ ร่วมคิด และร่วมพัฒนา 5) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ควรมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง กับชีวิตประจำวันของผู้เรียน มุ่งเน้นการนำองค์ความรู้ไปใช้แก้ปัญหา ภายใต้การเป็นพลเมืองโลกที่มีคุณธรรม จริยธรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง 6) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กระบวนการ 4 ขั้นตอน PAOR เป็นกล ยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในรูปแบบที่หลากหลายควบคู่กับการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานและ ความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ 7) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหาร จัดการศึกษาทั้ง 5 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการวางระบบงาน การมีส่วนร่วมใน การสื่อสาร การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา วิชาชีพตลอดจนการร่วมอบรมสัมมนา 8) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยเน้นกระบวนการ คิดขั้นสูงเน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ 9) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะ การทำงานเชิงระบบของครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระวิชา 10) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียน ตอบโจทย์เรื่อง Learning Style และ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง 11) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการคิดค้น นวัตกรรม เพื่อนำมาแก้ปัญหาหรือพัฒนาองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ เน้น การพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นนักประสานที่ดี 12) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการทำงานของบุคลากรที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ 13) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้น การพัฒนากลไกที่ขับเคลื่อนผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มี สมรรถนะที่สำคัญ และมีทักษะความสุข 14) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการบริหารจัดการกระบวนการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มุ่งเน้นการประเมินผล เพื่อการพัฒนาเป็นสำคัญ ผู้เรียนเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ 15) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ ผู้เรียนมีทักษะ 5I คือ Inspiration มีแรงบันดาลใจ Imagination จินตนาการ Ideation มีความคิดริเริ่ม หลากหลาย Integration มีความสามารถในการวางแผนเชิงองค์รวมและ implementation มีความสามารถ ในการนำไปปฏิบัติและขยายผล ซึ่งสอดคล้องกับปรัชญา บัณฑิต (2565) กล่าวถึงการออกแบบระบบข้อมูล และสารสนเทศให้ตรงกับความต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศต้องถูกต้อง จากการศึกษาการบริหารจัดการ

เรียนรู้ในยุครฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 ด้านการประเมินผลการศึกษาแบบฐานวิถีชีวิตใหม่ควรเปลี่ยนจากการประเมินผล การเรียนไปสู่การประเมินผล เพื่อการเรียนรู้โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งจะต้องมีการสร้างความพร้อมใน การใช้งานของข้อมูลสารสนเทศและคุณภาพ สามารถนำไปใช้งานได้ทันเวลา โดยเลือกและรวบรวมข้อมูล สารสนเทศที่สอดคล้องเชื่อมโยง เพื่อติดตามผลการดำเนินการในวิถีสานใหม่โรงเรียน มีการประเมินและ ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศและการจัดการความรู้ สอดคล้องกับรณชัย คนบุญ และคณะ (2565) กล่าวว่า ควรส่งเสริมให้บุคลากรออกแบบจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ พรนภา พูนสวัสดิ์ (2563) พบว่า ผู้บริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอพร้อมต่อการใช้งานมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเครือข่ายโรงเรียนเอกชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อร่วมส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพการจัด การศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน และยังพบว่า สถานศึกษามีระบบและกลไกในการดำเนินงานให้บรรลุ วัตถุประสงค์ กำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไขเพื่อบูม่งสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การกำหนดนโยบายของประเทศควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลทุกด้านมาใช้อย่างแพร่หลาย องค์การภาครัฐและเอกชนต้องมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีความ คล่องตัวในการดำเนินงาน สามารถนำกลยุทธ์ที่หลากหลายมาปรับใช้อย่างยืดหยุ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนในสังคม ซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการได้รับการศึกษาของพลเมืองอย่าง พอเพียงและเหมาะสม
2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาการศึกษาระดับพื้นฐานที่สอดรับการพัฒนา ประเทศโดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการจัดการการศึกษา และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาอย่างเข้มแข็ง และเป็นไปตามบริบทเชิงพื้นที่
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการวิเคราะห์ผลการ บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศอย่างมีรูปธรรมชัดเจน กำหนดทิศทางการดำเนินงานให้มีความชัดเจน กำหนดการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเป็นส่วนหนึ่งในนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สนับสนุน ส่งเสริม นิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล สนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมพัฒนาบุคลากร อย่างต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรส่งเสริม สนับสนุนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานำนวัตกรรมมาใช้ในการแก้ปัญหาคุณภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน
2. ผู้บริหารของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาควรนำองค์ประกอบที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางการพัฒนา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวได้ ในภาวะแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ทักษะในการปรับ และประยุกต์ใช้นวัตกรรมการบริหารการศึกษาให้เหมาะสมกับทรัพยากรของโรงเรียน และตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการบริหารสถานศึกษาในพื้นที่อื่น ทั้งที่เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาและไม่ได้เป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ
2. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งผลการเปลี่ยนแปลงไปสู่ นวัตกรรมการศึกษา
3. ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาการบริหารกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประสิทธิผลในสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร กัลยาณมิตร. (2565). การนำกลยุทธ์การบริหารสู่การปฏิบัติในรูปแบบความปกติใหม่ (New Normal). วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 6 (4), 402-422
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562). การกำหนดให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับความพร้อม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สาธิตพัชร
- ชยากร สารรัตน์. (2562). การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ณัฐพัชร์ บุญเกตุ. (2565). การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 (ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.

- บัณฑิต ประสิทธิ์นอก. (2562). รูปแบบบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พุทธิภา เหล็กคงสันเทียะ. (2562). รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รณชัย คนบุญ และคณะ. (2565). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาลในวิถี ความปกติใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*. 35 (1), 1-12.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. (2563). ประกาศองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เรื่อง การใช้ กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (Rayong Marco) และ คู่มือการใช้กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (Rayong Marco) ระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษาปีที่ 6) และการศึกษาอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของ สถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง.
- อัจฉรา นิยามา. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ใน บริบทที่เปลี่ยนแปลง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.* 14 (2), 178-195
- Bumgart..N. (1987). *Equity, Quality and Cost in Higher Education*. Bangkok: UNESCO Principal Office of Asia and the Pacific.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*. 30 (3), 607-610.